

»Proti jugu se peljemo, Jelica!« je še šepetnil oče. »Moli záme, hčerka, da se povrnem zdrav domov, moli za našo zmagó... Z Bogom!«

Jelica in mati sta zaihteli, vlak pa se je začel pomikati. Od začetka počasi, potem pa zmerom hitreje. In vojaki v vagonih so zapeli, zavrisnili. Lokomotiva je hropéč sopihala dalje, kolesa so škripala in ropotala...

»Z Bogom!«

Oče je stal ob oknu in odzdravljaj Jelici in materi. Nato je vlak izginil za ovinkom, hrup in šum sta zamrla v daljavi...

Svetla in tiha noč je razpenjala peroti nad zemljo, ko je drdrala rumenopobarvana kočija od kolodvora nazaj po zaprašeni cesti v mesto. Kočijaž je venomer pokal z bičem, Jelica in mati pa sta sloneli na mehkiem sedežu druga tik druge in sta poltiho še vedno ihteli. Jelici se je zdelo, kakor da je zánjo vse umrlo. Kakor da se je vse, kar je dragega, lepega in milega, pogreznilo nekam globoko, globoko, v brezdanji prepad, v temo, v najbolj črno noč... Samo očetove zadnje besede so ji šumele po glavi: Proti jugu! Za hip si je otrla solzo iz oči ter se ozrla na nočno nebo nad seboj. Jasne zvezde so žarele vsepovsod, nikjer nobenega oblaka, nobene meglice. Sladák pokoj je bil razlit prek vsemira, iz noči v noč. In težka omamna toplota je puhtela z neba, vzpenjala se z zemlje... Jelica se je zazrla na zvezde, na te presvetle, žarke. A zdelo se ji je, da niso nič več take kakor so bile nekdanj, da niso nič več vesele: Vse so bile rdeče, rdeče kot kri. Gnetle so se skrivnostno med seboj in se pogovarjale tajinstveno, in vse so hitele, hitele proti jugu...

Cvetinomirski.

LOV NA JAZBECA.

I.

a bi jo bes lopil, to žival ščetinasto! — Koliko ti naredi škode po polju, med krompirjem in koruzo! Zopet vse polomljeno in pohojeno! Glej, glej, celi kupi izkopanega krompirja po tleh! Tudi koruzni storži so pohojeni, in vse to dela ta kosmatinec! Čakaj, nepridíprav, jaz ti že navíjem uro!« —

Tako nekako so rentáčili in se hudovali jesenskega popoldné moj oče, ko so rvali med visoko turšico in krompirjem zreli fižol ter ga znašali koncu njive na velik kup. Srdite oči so jim bliskoma švigale med vitkimi, lepo rastlimi koruznimi stebli, kakor da iščejo poljskega škodljivca, da mu s krepelcem plačajo njegovo delo. Skoro jim je padla iz ust kratka pipica, ko so mrmrali poltiho in so se jim namrdrnile ustnice. Popustili so za nekaj trenutkov svoj opravek in stopali med kraji ter gledali po koruzi in po krompirju.

Bilo je mnogo polomljenega in pohojenega. Za krajem, kjer se prično ozare in z visokimi smrekami zarastli Lipnikov boršt, tam je bilo natančno poznati celo stezo, ki je peljala iz gozda in se vila še daleč noter v sredo njive. Po tleh so ležali lepi koruzni storži, odlomljeni od debel, z zmečkanimi in pohojenimi vrhnimi listi. Tla so bila pa na mnogih mestih razkopana in razrita, tako da je marsikako koruzno steblo imelo korenine na solncu in se ovelo pričenjalo počasi sklanjati. Med črno prstjo so kazali na več krajih izkopani debeli krompirji svoje belo, izprano lice. Mnogi so bili od dnevnega svita že napol zeleni in pokvarjeni. Škoda je bila očitna in nevolja očetova raditega popolnoma umljiva.

Oče so se pripogibali, pobirali izkopani krompir in odlomljene koruzne storže v majhno košarico in jih nosili kraj njive k fižolu. Sedaj-pasedaj so poravnali pripognjeno koruzno deblo, ali pa utrdili zopet z okovanimi škornji zrahljano in razdrapano zemljo. Bili so tako zamišljeni v svoje delo, da niso opazili mene in bratca Ludovika, ki sva jo primahala s knjigami pod pazduho med travniki iz šole in stopala baš mimo domačega polja proti domu. Bratec je prvi opazil očeta na njivi. Zavriskal je z visokim glasom, da je šlo skozi ušesa ter predramil pridnega moža, da je pogledal okrog sebe.

»Ata, ali ste vi?« sem zaklical jaz, in oba sva zavila v teku med zrelo travo proti njivi. Kakor da tekmujeva, kdo bo prvi pri cilju, sva izkušala prehiteti drug drugega in sva dospela vsa zasopla do očeta. Ludovik jim je hotel ravno nekaj povedati, pa mu je beseda zastala v grlu, ko je zagledal srditi očetov obraz. Vedel je, da se ne jezijo oče nikoli brez vzroka. Bojazljivo sva stopila oba nekaj korakov nazaj, čakala v strahu ter si tiho izpraševala vest. »Mogoče sva midva kriva očetove nevolje?« si je mislil vsak izmed naju, in pogledala sva se vprašujoče.

Oče so se pa vzravnali, vzeli iz ust pipico in izpregovorili obrnjeni proti nama:

»Pojdita domov, napravita naloge in se naučita, kar imata za jutri! — Tonček, povej mami, naj napravijo malo prej večerjo, ker greva potem v mraku v Lipnikov boršt, čakati jazbeca! Ta mrcina mi bo uničil polovico jesenskih pridelkov. Tam v logu ima za krivim gabrom svoj skalnati brlog in dela svoje nočne pohode po našem polju, kjer je že vse razkopal. Počakala ga bova pred brlogom, in ako nama bo sreča mila, kaznovala ga bova za njegove pregrehe s smrtjo!«

Očetu se je poznalo, da so morali imeti hudo jezo na jazbeca. Govorili so namreč nenavadno hitro in s trdim glasom, ki je bil meni in bratu dobro znan. Toda oddahnila sva se oba, ko sva zvedela, kaj je pripravilo dobrega očeta v nevoljo, saj nama je bilo sedaj jasno, da nisva midva prav nič kriva. Meni se je celo veselo razjasnilo lice, ker bi mi ne mogli zaukazati oče skoro nič bolj prijetnega. Na lov pojdem z njimi, pa na jazbeca! Zdelo se mi je to nekako odlikovanje, in radovoljno sem prikimal očetovim besedam. Bil sem takrat v četrtem razredu ter pol-

drugo leto starejši od bratca Ludovika. Zato se mi je zdelo popolnoma umljivo, da so si izbrali oče mene za spremljevalca.

Že sem se hotel obrniti proti domu, ko me prime Ludovik za rob suknje in me potegne nazaj. Oči so se mu svetile in celi obraz mu je razodeval veliko željo. »Počakaj malo!« mi je šepnil v uho in se obrnil proti očetu.

»Ata, prosim, ali bom smel tudi jaz z vama?« je zamoledoval Ludovik s tihim, bojazljivim glasom. Uprl je svoje velike žive oči v očetov obraz in radovedno pričakoval odgovora.

»Ali pa ne boš zaspan jutri, ako ne pojdeš kmalu zvečer spat, kakor greš po navadi?« so vprašali oče z nasmehom na ustnih. Zdelo se je, da je v hipu izginila z njih obraza vsa prejšnja nevolja, in njih glas je razodeval zopet dobroto. Vprašanje samo je bilo govorjeno že tako, da si lahko spoznal, da bo Ludovikova prošnja uslišana. Bratec je seveda ob očetovem vprašanju sramežljivo povetil oči in se nasmehnil nekako prisiljeno.

»No, naj pa bo! Pojdita pa oba! Mogoče ne bomo šli zastonj,« so rekli nato oče in rešili Ludovika iz zadrege. — Oddahnil sem se tudi jaz hkrati z bratcem, saj sem mu privoščil veselje kakor sebi. Pogledala sva se presrčno, lica so nama zažarela veselega pričakovanja, in krenila sva veselih korakov proti domu.

Oče so nadaljevali svoje delo na polju, midva sva pa stopala po gričku navzgor in vriskala. Oba sva se veselila večera, ko bova pomagala očetu pri lovu na mračnjaka-jazbeca.

* * *

Tiho in neslišno je preprezal mrak s svojim črnim plaščem božjo naravo. Solnce je pravkar zatonilo za daljnim gorovjem, in poslednji žarki njegovi so liki rdeč plamen žareli izza visokih vrhov. Tisti običajni šum, ki ga slišimo podnevi, je prenehal, tišina je zavladala po polju in po gozdu, in jesenski hlad je legel na zemljo. Iz dimnikov se je vil v sivih kolobarjih gost dim, in gori na gričku pri cerkvi je zazvonilo Ave Marijo...

Po stezi, ki pelje od domače hiše proti Lipnikovemu logu, smo stopali mi trije: oče, bratec Ludovik in jaz. Bili smo dobro opravljeni, saj zimski suknjič v mrzli jesenski noči ni ravno pretopel. Očetu je visela črez rame puška-dvocevka, Ludovik je bil oborožen z debelo gorjačo, jaz pa z močnimi vilami, ki sem jih bil vzel na očetovo povelje s seboj. Bili smo videti res, kakor da gremo na vojsko ali pa na divje zveri, in ne na okornega ščetinca jazbeca. Ludoviku in meni, ki sva stopala vsak na eni strani očetovi, se je poznala na obrazu samozavest, da greva na lov. Saj sva smela prvič v življenju po takih opravkih, ki bi jih bil vesel sleherni najin sovrstnik.

Dospeli smo do gozda, in treba je bilo iti med gostim smrečjem in visoko praprotjo po ozki, z mahovjem porastli stezi. Oče so korakali

naprej, midva sva pa stopala molče za njimi. Pot se je vzpenjala in izginjala polagoma. Krenili smo v levo stran. Prišli smo bolj na plano, med visoke smreke in vitke jelke. Ker je visoko drevje s svojim vejevjem popolnoma zakrivalo večerno nebo, smo v temi komaj še razločevali posamezne stvari. Belo kamenje in majhne skale, ki so ležale tupatam, so se mi zdele kakor v rjuhe zavite sklonjene človeške postave ali živali, in da sem bil sam v gozdu, bi se mi gotovo strahu ježili lasje. Okrog nas je bilo vse tiho in mirno; le pod nogami nam je pokalo suho dračje.

Zasopli smo dosegli vrh gozda, in treba je bilo še nekaj časa navzdol. Veliko šilasto drevje je postajalo redkejše in nad nami se je zopet prikazalo nebo, razsvetljeno že po mesečnem svitu in posejano s svetlimi lučicami. Pred nami se je razprostirala v dolini obširna senožet, pokrita s sivo meglo. Za krajem, ob parobku gozda pa je šumljala med vrbbami bister potok, ki je vsled neprestanega deževja pretekle dni močno narastel. Kroginkrog nas so ležale zdaj velike skale. Tla so bila razkopana med grmovjem; celo večje luknje v zemljo je bilo opaziti, in pot je postala težavnejša. Po tenkih borovih deblih se je vzpenjal zelen bršljan, ki je tudi oviral hojo, in z bratcem sva se prav razveselila, ko so obstali oče na majhni ravnici pod debelo skalo. Poleg skale je peljala v zemljo ne baš velika luknja, komaj tolika, da bi zlezal vanjo pes nizkih nog, srednje velikosti. Zunaj pred luknjo so bila tla shojena, in v ilovici si lahko opazil ob mesečnem svitu pasjim stopinjam podobne odtiske.

»Tukaj notri preždi lenuh beli dan, in mislim, da še ni zapustil nocoj svojega brloga,« so izpregovorili oče šepetaje in prislonili k skali puško.

»Mislim, da nima drugega izhoda,« so nadaljevali potem, »saj sem zadnjo nedeljo pri dnevni luči natančno preiskal celo okolico. Dobiti moramo sedaj samo prostor, odkoder bomo lahko neopaženi in skriti čakali, da prinese tatin iz luknje svojo kožo naprodaj!« —

Po teh besedah so nama oče veleli, da naj počakava malo pred brlogom, sami pa da gredo iskat pripravnega prostora. Z Ludovikom sva se spogledala v mesečini in nekako tesno nama je bilo pri srcu. Držala sva sicer krčevito vsak svoje orožje, toda ni bilo izključeno, da nama upade pogum, ako pridele jazbec iz luknje. Vrgla bi gotovo vsak svoje napadalno orodje od sebe in jo popihala za očetom. Menda sva uganila misli drug drugega, ker sva stopila nehoté oba naenkrat nekoliko od jame proč. Noč ima pač svojo moč, in poseben vpliv ima na dušo otroka!

Oče so se kmalu vrnili. — »Tako! Sedaj pa pojdimo na stražo!« so rekli in vrgli zopet puško čez ramo! »Danes brije severozahodnik in treba je, da imamo tak prostor, da ne veje veter od nas proti jami, ampak nasprotno. Jazbec ima dober nos in izvohal bi nas takoj, ako bi mu v to pomagal veter. Tudi pipice ne smem nažgati, ker bi nas vonj tobaka izdal.«

žival ne sme stradati.

Z bratcem sva stopala za očetom in občudovala njih modre naredbe. Meni se je zdelo, kakor da čujem povelja vojskovodje pred bitko.

Ustavili smo se na vzvišenem, z grmovjem gosto zarastlem prostoru, na južni strani brloga, oddaljeni komaj pol streljaja od njega. Kraj je bil res pregleden, in pred vhodom v jazbino bi namah opazili vsako sumljivo gibanje. Oče so sedli na štor in vzeli v roke dvocevko, midva sva pa napol sedé slonela vsak ob svojem orožju.

V okolici je vladala grobna tišina. Nikjer nobenega glasu ali gibanja. Menda so spala celo drevesa kroginkrog, saj so stala mirno kakor kipi, in čuli smo lahko, kako je sopel ta ali oni izmed nas. Včasih, kadar je potegnil močnejši veter, je završalo v vrhovih, listi po grmovju in vejah so zašusteli sanjavo, in postali smo nehote pozornejši. Voda v jarku ob senožeti je žuborela, njeno šumljanje je pretrgalo sedajpasedaj le pasje lajanje zadaj na vasi. Mi pa smo čepeli mirno in komaj trenili z očmi.

Zaspanec nas ni nadlegoval, toda čakanje je postajalo mučno, in bratec se je kmalu pričel nervozno premikati semintja. Tudi je bilo izredno hladno. Zato je vsak privijal k sebi svoj suknjič in se stiskal v klopčič.

Sedeli smo tako precej časa. Kar naenkrat doli pri potoku nekaj zašumi. Vsi smo pogledali tja, toda razločili nismo ničesar. Gosto grmovje nam je jemalo razgled. Čudno se nam je zdelo to, da prihaja šum od potoka gor, saj smo menili, da je jazbec v brogu, in zato smo tembolj radovedno opazovali skozi vejevje. Šum pa je postajal večji in je prihajal vedno bliže. Premikati se je pričelo celo gosto grmovje, in oče so se že pripravili za strel.

»Le mirna ostanita!« so izpregovorili komaj slišno proti nama, »ustrelim, ko pride bliže, da bolj gotovo zadenem. Oddal bom dva strela.« — Komaj pa so izrekli zadnjo besedo, se je že grmovje popolnoma razmaknilo in izmed vejevja se je prikazala — srednje velika moška postava. Očetu je takoj omahnila roka s puško in položili so na usta kazalec desnice, nama v znamenje, da naj ostaneva tiha in popolnoma mirna. Sedli so nato zopet nazaj na štor in opazovali skozi vejevje, očitno z zanimanjem, toda brez razburjenja, čudno prikazen ob tako nenavadnem času na tem kraju. Bratec in jaz sva bila seveda vznemirjena in primaknila sva se bliže k očetu. Vsi trije smo zrlí tako doli proti potoku in napeto pričakovali, kaj bo.

(Končec prih.)

